

.....
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ДИСКУРСУ

УДК 81'28

Del Gaudio S.

**THE CONCEPT OF "DIALECT" IN THE EAST SLAVIC
DIALECTOLOGICAL TRADITION AND IN WESTERN
EUROPEAN LANGUAGES**

Abstract. *The dialectological theoretical-descriptive apparatus and the concept of "dialect" itself is not uniform across European linguistics / dialectology. This is particularly evident in the study of Ukrainian, and, more generally, in Russian and Belarusian dialectal tradition and terminology.*

If the term "dialect" already implies a series of debatable issues in western European dialectal tradition, i.e. English, German, French, Italian etc., its definition is even more complex in Ukrainian, Belarusian and Russian. In these languages, in fact, it functions as a kind of hyperonym to which minor dialectal units are hierarchically subordinated. Many of these conceptual units remain misleading for the majority of readers approaching Ukrainian dialectology for the first time.

For this reason, in this article, I will compare the essential terminological apparatus of Ukrainian and, to a lesser extent, of Russian and Belarusian dialectology with the English and other western European dialectal traditions with the aim of providing a useful working framework for the average European student of dialectology.

Key words: *dialectology, terminology, dialect, Ukrainian, East Slavic languages, West European languages.*

Information about author: *Del Gaudio Salvatore – PhD, associate professor of the Mykola Zerov department of theory and practice of translation from the Roman languages; Institute of philology; Kyiv national Taras Shevchenko university.*

Дель Гаудіо С.

ПОНЯТТЯ "ДІАЛЕКТ" У СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКІЙ ДІАЛЕКТОЛОГІЧНІЙ ТРАДИЦІЇ ТА В ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВАХ

Анотація. Концептуально-термінологічний апарат діалектології не є однозначним у європейських мовах. Це особливо помітно в разі порівняння діалектологічної східнослов'янської, зокрема української, та західноєвропейської термінології. Тому вивчення української діалектології та, меншою мірою, білоруської та російської, може мати певні труднощі як для студентів, так і для науковців, що не мають фахової підготовки в галузі східнослов'янської діалектології.

Термін "діалект" пов'язаний із рядом дискусійних питань у західноєвропейській діалектологічній традиції. Йдеться про дослідження української діалектної території. Аналізований термін в українській діалектології функціонує як "гіперонім", якому ієрархічно підпорядковані менші й більші діалектні одиниці, а саме: говірка, говір, наріччя та ін. У статті визначено та обґрунтовано основну українську термінологію в її зіставленні з західноєвропейською мовознавчою традицією, що уможливорює створення робочої схеми для західноєвропейського дослідника при аналізі проблем, пов'язаних із українською (а також білоруською та російською) діалектологією.

Ключові слова: діалектологія, термінологія, діалект, українська мова, східнослов'янські мови, західноєвропейські мови.

Інформація про автора: Дель Гаудіо Сальваторе – доктор філософії, доцент кафедри теорії та практики перекладу романських мов імені М. Зерова; Інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Дель Гаудіо С.

ПОНЯТИЕ "ДИАЛЕКТ" В ВОСТОЧНОСЛАВЯНСКОЙ ДИАЛЕКТОЛОГИЧЕСКОЙ ТРАДИЦИИ И В ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКИХ ЯЗЫКАХ

Аннотация. Концептуально-теоретическая система диалектологии неоднородна в европейских языках, что особенно очевидно в случае сравнения восточнославянской, в частности украинской, и западноевропейской лингвистической традиции.

Поэтому изучение украинской диалектологии и, в меньшей степени, белорусской и русской, может вызвать трудности у исследователя без специальной подготовки в отрасли восточнославянской диалектологии. Термин "диалект" связан с рядом дискуссионных вопросов и в западноевропейской диалектной традиции. Если исследовать украинскую диалектную территорию, проблема, безусловно, осложняется, поскольку этот термин в украинской диалектологии функционирует в роли "гиперонима". Иерархически термин объединяет более мелкие или большие диалектные единицы, а именно: говор, наречие. Правильное понимание вышеуказанных понятий также может быть достаточно проблемным для большинства исследователей, впервые анализирующих вопросы украинской диалектологии. В статье определена и проанализирована основная украинская терминология в ее сравнении с западноевропейской лингвистической традицией, что обеспечило создание рабочей схемы для исследователя, интересующегося проблемами украинской (а также белорусской и русской) диалектологии.

Ключевые слова: диалектология, терминология, диалект, украинский язык, восточнославянские языки, западноевропейские языки.

Информация об авторе: Дель Гаудио Сальваторе – доктор философии, доцент кафедры теории и практики перевода романских языков имени Н. Зерова; Институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Introduction

The student or even the scholar without a specific background approaching for the first time, east Slavic (Ukrainian, Russian and Belarusian) dialectology can encounter a series of conceptual and descriptive difficulties. The latter particularly concerns the basic terminological apparatus that is used and able to describe the dialectal differentiation within a certain country or region.

The term *dialect* also in the west European tradition, i.e. English, German, French, Italian etc., implies a series of debatable issues. However the difference occurring between a dialect and a language is roughly known also by the layman. Such a differentiation is somehow more complex in the east Slavic dialectal tradition and, with the exception of a few professionals working on east Slavic

dialectology, many concepts remain misleading, at least initially, for the majority of readers. Moreover, introductions to east Slavic dialects, with the exception of a few short overviews¹, are not available in west European languages.

For the reasons expressed above, I intend to discuss, in this contribution, the essential terminological issues concerning, primarily, Ukrainian but also Russian and Belarusian, with the aim of offering a useful working framework for the average English and west European student of dialectology. In the following sections, after some introductory lines devoted to some essential questions of the theory of dialectology, I will focus on the term "dialect" and its threefold corresponding equivalents in the East Slavic dialectological tradition.

1. Dialectology and Dialects

It is not easy to exactly define what a dialect is. At first sight it may appear obvious, especially, in some western European dialectal traditions to distinguish dialect(s) from languages. In a general way one can define dialectology (from Greek διάλεκτος, *dialektos*, "local speech, dialect"; and -λόγος / λογία, "words") as the discipline which studies the dialects of a specific language.

In common English usage a dialect is "*a substandard, low-status, often rustic form of language, generally associated with the peasantry, the working class, or other groups lacking in prestige*" [1, p. 3]. In the latter definition, as it is often the case within English dialectological studies, the *diatopic* dimension² of a dialect is often underestimated or not contemplated. Dialectology in this tradition is the branch of linguistics which deals with local and regional differentiations of a given language both in its present stage and historic development. Although many different interpretations and approaches to the study of dialects³ exist, for the sake of convenience I will operate within the traditional definitions. I will likewise omit to discuss the concept of "mutual intelligibility" and the relation between a dialect and a language, regarding dialects just as

¹ Cf. Shevelov [9, p. 35-40].

² Cf. Coseriu [2; 3].

³ Cf. Besch [4].

territorial-subordinate subdivisions of a particular language. Moreover I am aware of the fact that the reality of each single language may often appear much more complex than the oversimplification used here for practical and comparative purposes with the Ukrainian, and east Slavic dialectological tradition at large.

According to the research approach, dialectology can be:

- α) descriptive;
- β) historic.

Descriptive dialectology is part of synchronic variational linguistics and researches territorial variation, the relation between dialects among themselves and in respect to the national language. Usually, the research fields of descriptive dialectology often overlap with historic dialectology, since the study of the contemporary stage of a dialect also implies its historic development.

Historic dialectology studies the origin of dialects, the development and change of their grammatical system(s) and lexical heritage. Moreover it investigates the interaction between dialects and between the latter and the national language, paying attention to the role these dialects played in the formation of the national language. In the second half of the 19th century, dialectology profited largely from the developments in linguistic geography and cartography.

Among the various linguistic disciplines, dialectology is closely related to language history. Aims and research objects of the latter often overlap with the tasks of language history and historic grammar.

2. "Dialect" in Ukrainian (East Slavic) and in the western European Tradition

As mentioned in the introduction, the terminological apparatus used in Ukrainian, Belarusian and Russian dialectology has no direct equivalents in English and, at large, in Romance and Germanic dialectal studies. Therefore, the clarification of some terminological issues, with particular reference to Ukrainian, but also of Belarusian and Russian dialectology, is an essential tool for the development of the theory and of descriptive analysis as well as for a better understanding of the problems that come along with them.

The term "dialect" in East Slavic linguistics, particularly in Ukrainian dialectology, is semantically multi-layered, having a broader meaning than in west European dialectology.

Ukrainian dialectology distinguishes between at least three main, and one minor, conceptual terms:

1. **Hovirka** (говірка);
2. **Hovir** (говір);
3. **Nariččja**" (наріччя) and 3a) **pidnariččja**.

Let us first compare some fundamental definitions of dialectal units in Ukrainian:

1) *The language of one or more inhabited centres/communities is called **hovirka**. A group of related hovirky, sharing common features, forms a **hovir**. **Hovory** (hovors) which share common features belong to particular group of hovory. Large dialectal groupings of the language, to which different hovory (**dialects**) belong and which are shaped by common phonetic, grammatical and lexical features are called **dialectal groups**. Moreover, the scholarly literature also uses the term **nariččja**, with which refers to a **larger dialectal grouping**. Another well-known term is **pidnariččja** used in reference to a smaller dialectal group than that covered by the term **nariččja**. [...] The term **dialect** is mainly used as a synonym for the term "hovir", and sometimes also as a synonym of a group of hovors. At the same time the term **dialect** may sometimes be used as a general, familiar concept indicating different territorial varieties of the language (hovirka, hovir, nariččja and pidnariččja) differing one from another to a certain extent ⁴ [Cf. 12, p. 3-4].*

⁴ Мова одного або кількох населених пунктів називається **говіркою**. Група споріднених говірок, що мають спільні риси, утворює **говір**. Говори, що мають спільні риси, входять до певної групи говорів. Широкі діалектні угруповання мови народу, до складу яких входять, як правило, різні говори (діалекти), що об'єднуються спільними фонетичними, граматичними і лексичними рисами, зветься **діалектними групами**. Крім того, в науці вживаний ще термін **наріччя**, під яким розуміють найширше **діалектне угруповання**. Відомий також і термін **піднаріччя**, для позначення вужчого, ніж наріччя, діалектного угруповання. [...] Термін **діалект** здебільшого вживається як синонім до слова «говір», а іноді – як **група говорів**. Поряд із цим термін **діалект** часом застосовується як загальне, родове поняття, що позначає різні територіальні відміни загальнонародної мови (говірка, говір, наріччя і піднаріччя), які різняться між собою певним обсягом.

2) A group of uniform **hovirky**, related to one another by a series of specific language features, differentiating them, more or less clearly, from other groups of **hovirky**, is called **hovir**.

A **hovir** is a territorially delimited dialectal formation characterized by a certain amount of dialectal features. On a dialectal map **hovory** are delimited one from another by a bunch of isoglosses which intensify in the border areas. In the meaning of **hovir** one also uses the term **dialect**, although the latter also designates a group of related **hovory**, characterized by a system of common features, clearly differentiating this group from another group of **hovory**⁵ [Cf. 10, p. 6].

3) The Ukrainian dialectal language is made up of larger and smaller units, each of which appears on a specific, delimited territory. The smallest territorial dialectal unit is **hovirka**. [...] The **hovirka** covers one or more inhabited centres. The **hovirky** are differentiated one from another by a minimal amount of dialectal traits. The **hovirky** are delimited not on the basis of the language features characterizing them but on the amount of traits forming a microsystem. A group of related **hovirky** form a larger territorial unit called **hovir** or **dialect**. **Hovory** are differentiated on the basis of a relatively larger amount of phonetic, grammatical and lexical dialectal features. The totality of related **hovory** or **dialects** form the largest dialectal, territorial unit, i.e., **nariččja**⁶ [14, p. 9].

⁵ Групу однотипних говірок, що споріднені між собою рядом специфічних мовних ознак, якими вони більш-менш відчутно відрізняються від інших груп говірок, звать **говором**. **Говір** – це територіально окреслене діалектне утворення, яке характеризується певною сукупністю діалектних ознак. На діалектологічній карті говори відмежовуються один від одного пасмом ізоглос, що скупчуються на пограниччях говорів. У значенні **говір** вживають і термін **діалект**, хоч останнім позначають також групу споріднених говорів, що характеризуються системою спільних ознак, якими ця група виразно відрізняється від іншої групи говорів.

⁶ Українська діалектна мова складається з більших і менших одиниць, кожна з яких виступає на певній обмеженій території. Найменшою територіальною діалектною одиницею є **говірка**. [...] Говірка охоплює один або (рідше) кілька населених пунктів. Говірки розрізняються між собою певною незначною кількістю діалектних явищ. Виділяються говірки не за наявністю мовних рис, характерних тільки для них, а за сукупністю явищ, які

On the basis of the reported fragments, the clearest explanation for the west European reader, in my view, appears to be that of Žylko. He specified that the word *dialect* in colloquial usage is a kind of ‘hyperonym’, covering all types of dialectal units and subunits, e.g. *pidnariččja*; in this respect the term has a similar use as in the western European dialectological tradition.

Furthermore, in the compared citations, it emerged that in the Ukrainian dialectological tradition:

- the *hovirka* (говірка) functions as a real communicative system⁷. In other words, it is the minimal territorial, structured dialectal unit which includes the language of one and, sometimes, more inhabited localities, on whose territory there is no significant variation. A group of related minimal dialectal units, i.e. *hovirky*, sharing similar characteristics but slightly differing from other groups of *hovirky*, form the *hovory*.

- A *hovir* or *dialect* can be therefore defined as a territorially well delineated, major dialectal unit unifying a group of smaller units (*hovirky*). It is characterized by a specific number of similar dialectal features, e.g. phonetic, accentuation, grammatical, lexical, phraseological etc. On a dialectal map, these larger dialectal units (*hovory*) are delimited by a belt of isoglosses which tend to intensify in the area where they border with other dialectal groups [10, p. 6]. The term *dialect* can be used as synonym of *hovir*. Nevertheless this word may also designate a group of kindred *hovory* characterized by a system of common features, differentiating them from another group.

об'єднуються в певну мікросистему. Група споріднених говірок об'єднується в більшу територіальну одиницю – **говір** або **діалект**. Говори розрізняються порівняно великою кількістю фонетичних, граматичних і лексичних діалектних. Сукупність споріднених говорів або діалектів утворює найбільшу діалектну територіальну одиницю – **наріччя**.

⁷ Говірка – найменша одиниця територіальної диференціації діалектичної мови. У структурі мовно-територіальних утворень (говірка – говір/діалект – наріччя) лише говірка є реальною комунікаційною системою, засобом спілкування мешканців одного, рідше кількох населених пунктів, принципово рівнозначною мові. Cf. Нгуєнко [11].

• In other words, *dialect*, in Ukrainian dialectology, besides being used as a synonym for "*hovir*", may also indicate, as a kind of 'hyperonym', the largest dialectal unit in the subdivision of the language territory in vast dialectal areas, e.g. *the northern dialects*, *the south-western dialects* etc. In this sense, however, Ukrainian dialectology tendentially use the term "*nariččja*" (*наріччя*). This covers an entire group of dialects on a large territorial scale, showing a series of common linguistic features distinct from the general characteristics of another dialectal group or *nariččja*. Thus the *nariččja* roughly corresponds to the largest dialectal partition or dialectal group (main vernacular; a sort of a generalized dialectal-territorial variation), e.g. the Polissian dialectal group or Northern dialects etc.

• A slightly smaller unit that the *nariččja* and subordinated to the latter is the *pidnariččja*.

The specificity of Ukrainian terminology can be conceptually expressed in English only with a certain degree of approximation. Therefore, the term *hovirka* can be approximately rendered in English as a 'local dialect' of a single (distinct) inhabited community. *Nariččja* would be the equivalent of a larger territorial group of dialects, and *pidnariččja* is a subgroup of the latter. The English word *dialect* has evidently a larger semantic field, covering both the Ukrainian concepts of "*hovory*" and "*hovirky*", even though for the latter the word *patois*⁸ or local dialect (cf. Ukr. *misceva hovirka*) may sometimes be used. In French dialectology the term *patois* indicates all non-standard forms of local languages derived from Latin and opposed to standard French. This term functions as the equivalent of dialect [cf. 7].

In traditional German dialectology, the term "*Dialekt*" designates a localized (regional) language variety. Its diffusion is also due to its international conceptual usage, although, as mentioned earlier, not without definitional problems. Accordingly, its derivative definition "*Dialektologie*" has also become established in linguistic usage. Until the first half of the 20th century, the word "*Mundart*" used to designate a smaller dialect unit, i.e. the speech of a restricted

⁸ This term derives from French dialectology.

geographic/local community⁹ was still opposed to dialect as a larger dialectal unit¹⁰ [5, p. 443-444]. This older methodological opposition between *Mundart* and *Dialekt* would have better conveyed the difference between Ukrainian *hovirka* and *hovir*. Additionally, it can be used to define:

a) A non-standard variety of a language (Germ.: *eine nicht-standard Variante einer Sprache*);

b) A sociolect (Germ.; *ein Soziolekt*).

In the Italian dialectological tradition by "*dialetto*" is generally meant a *language variety* (speech; way of speaking; idiom) of a specific community within the boundary of a certain geographic space, liable to variation. Its use is mainly oral, although it may be also employed for literary and stylistic purposes¹¹. In Italian linguistics, "dialects" basically indicate all the linguistic systems which co-exist at a local/regional level along with the unitary Italian 'national' language. In a diachronic perspective, Italian and the other "languages" of the peninsula are all dialects of Latin since they evolved from various forms of the latter [8, p. 50; 6, p. 4-5]. Despite the existence of a so called "Regional Italian" (*italiano regionale*), the tripartite classification of the Ukrainian dialectal units has no correspondence in the Italian and French tradition. The "regional" Italian (cf. "*italiano regionale*") is a variety of the 'national' language with regional phonetic, grammar, lexical and phraseological features. The influence of the dialects existent in the different regions undoubtedly affects the variety of Italian spoken in a specific area, functioning as a kind of substratum. In this respect,

⁹ In this case the term "Ortsmundart" was also used. Cf. *hovirka*.

¹⁰ Mit wechselndem Standpunkt konnten sich die Bezüge der Ausdrücke *Dialekt* – *Mundart* verschieben. So unterscheidet J. Grimm zwischen Dialekt und Mundart als den großen und kleineren Geschlechtern oder einem Stamm (= Dialekt) und seinen Ästen (= Mundarten). Heute ist es schwierig, einen Unterschied zwischen beiden Bezeichnungen konstruieren zu wollen. [...] Dialekt ist hingegen eher neutrale Bezeichnung für die lautliche Sprachvariante [...]. Dialekt klingt emotionsfreier und ist gleichzeitig die international gebräuchliche Bezeichnung, wenn auch nicht in einheitlicher Bedeutung. Ibid.

¹¹ The relationship between the Italian 'national' language and the dialects of the Italian peninsula will not be discussed here, since it would imply a series of other parameters which go beyond the aim of this paper.

the "*italiano regionale*", to a certain extent, could be compared with the Ukrainian(-Russian) Suržyk as a sociolect.

In **Belarusian dialectology**, a basic concept for the description of non-standard variation is that of *mjascovaja havorka* (мясцова гаворка) that indicates a minimal, local dialectal system, endowed with an elementary structure, of one or more inhabited communities. This concept basically corresponds to the Ukrainian (*miscева hovirka*) and it can be rendered into English as *local dialect*. Larger dialectal formations are made up by a *hrupa havorak* / group of *havorak* and *dyjalekt* / dialect. The conceptual term *dialect* usually indicates the largest dialectal unit of the Belarusian *havorak* arranged according to their generalized features and their mutual territorial distribution, for example, the group of *havorak* of the north-eastern dialect or dialectal area etc.¹² The word *dialect* may also be used to mean a rural, territorial speech. The Belarusian classification relies upon the two basic terms: *havorka* and *dyjalekt*, and it is less precise than the Ukrainian one.

The **Russian dialectological** tradition also orientates on a twofold conceptual-terminological classification. The basic dialectal unit is made up by the *govor*, i.e. the language of one or a few small communities which are linguistically, one can add more or less, homogeneous. These units can combine to a various, increasing degree until they form major dialectal groups, the largest of which is defined *parečie* (наречие): "Говор – это язык одного или нескольких населенных пунктов, однородных в языковом отношении. Наиболее крупные объединения говоров – наречия. Каждое из наречий включают в себя более мелкие объединения – группы говоров." The quotation shows that in Russian dialectology, contrary to the Ukrainian tradition, there is a twofold

¹² Цэнтральным паняццем у дыялекталогіі з'яўляецца, безумоўна, *мясцовая гаворка*. [...] Пад назвай мясцовая гаворка выступае паняцце аб элементарнай структура-тэрытарыяльнай асобнай моўнай фармацыі. Найбольш выразнай асобнай такой састаўной ці складанай фармацыяй, яднаннем гаворак з'яўляецца *дыялект*. Дыялекты – гэта найбольш буйныя адзінствы беларускіх гаворак па агульных асаблівасцях і звычайна іх узаемнаму тэрытарыяльнаму размяшчэнню. Cf. Крывіцкі [13, p. 24-25].

opposition between *govor* (*dialect*) vs. *narečie* (larger dialectal group). [15, p. 6-7].

Conclusion

The conceptual framework with which Ukrainian and, to a certain extent, Russian and Belarusian dialectology operate, is extraneous both to the layman, and to the western European student of dialectology who approaches this study for the first time. The Belarusian and Russian conceptual-terminological taxonomy basically relies on a twofold classificatory system and it is therefore less complex than the Ukrainian classification.

The analysis of the Ukrainian, Belarussian and Russian dialectal terminology was primarily compared with the English one but also with other western European dialectological traditions, e.g. French, German, Italian etc. The comparison demonstrated that the term *dialect* in English and other western European languages, functions as a kind of ‘hyperonym’ in Ukrainian (East Slavic) dialectology, covering a more composite descriptive system of territorial-dialectal units: *hovirka*, *hovir*, *nariččja* and *pidnariččja*.

The first term designates a micro-dialectal unit/level or local dialect spoken by one or a few inhabited communities; the second one indicates a dialect unit/level made up by some micro-units within a relatively small territory, being the direct equivalent of a *dialect*; the third term describes an aggregation or groups of dialects (macro-dialectal unit) within a larger territorial extension; the fourth term is subordinated to or is a subgroup of the latter. Functionally, these units can be distinguished according to the amount of common linguistic features they share: a *hovirka* and *hovir* undoubtedly share a larger quantity of linguistic features than a *nariččja* or *pidnariččja*.

This complex classificatory system causes difficulties when the Ukrainian terms are used for the description of the Ukrainian dialectal situation in western European languages. For this purpose a conceptual-terminological clarification was essential.

ЛІТЕРАТУРА

1. Chambers J. K. Dialectology / Chambers J. K., Trudgill P. – 2nd ed. – Cambridge, 1998.

2. Coseriu E. La geografía lingüística / Coseriu E. – Montevideo, Instituto de Filología, Facultad de Humanidades y Ciencias, Universidad de la República, 1956.

3. Coseriu E. Lezioni di linguistica generale / Coseriu E. – Torino : Boringhieri, 1973.

4. Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung / Hg. von W. Besch, U. Knopp, W. Putschke, H. E. Wiegand. – I-II. – Berlin-New York, 1982-1983.

5. Löffler H. Gegenstandskonstitution in der Dialektologie: Sprache und ihre Differenzierung / Löffler H. // Besch W. (ed.) Dialektologie : ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung. – Walter de Gruyter, 1982. – S. 441-462.

6. Loporcaro M. Profilo linguistico dei dialetti italiani / Loporcaro M. – Roma-Bari : Laterza, 2009.

7. Martinet A. Eléments de linguistique générale / Martinet A. – Paris : Colin, 1960.

8. Renzi L. Manuale di linguistica e filologia romanza / Renzi L., Andreose A. – Bologna : Il Mulino, 2003.

9. Shevelov G.Y. A Historical Phonology of the Ukrainian Language / Shevelov G.Y. – Heidelberg : Carl Winter, 1979. – 809 p.

10. Бевзенко С.П. Українська діалектологія / С.П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 247 с.

11. Гриценко П. Ю. Говірка / П.Ю. Гриценко // Українська мова. Енциклопедія. - 2-ге вид. – К. : Вид-во "Укр. енцикл." ім. М.П. Бажана, 2004. – С. 102.

12. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови : навч. посібник для вузів / Федот Трохимович Жилко. – 2-е вид., перероб. – К. : Радянська школа, 1966. – 307 с.

13. Кривіцькі А.А. Диялекталогія беларускай мовы / Кривіцькі А.А. – Мінск : Вышэйшая школа, 2003.

14. Матвійас І.Г. Українська мова і її говори / Матвійас Іван Григорович. – К. : Наукова думка, 1990. – 169 с.

15. Русская диалектология : Учебник для студ. филол. фак. высш. учеб. заведения / С.В. Бромлей, Л.Н. Булатова, О.Г. Гецова и др. ; Под ред. Л.Л. Касаткина. – М. : Издательский центр "Академия", 2005. – 283 с.

REFERENCES

1. Chambers J. K. Dialectology / Chambers J. K., Trudgill P. – 2nd ed. – Cambridge, 1998.

Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика

.....

2. Coseriu E. La geografía linguistic / Coseriu E. – Montevideo, Instituto de Filología, Facultad de Humanidades y Ciencias, Universidad de la República, 1956.

3. Coseriu E. Lezioni di linguistica generale / Coseriu E. – Torino : Boringhieri, 1973.

4. Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung / Hg. von W. Besch, U. Knopp, W. Putschke, H. E. Wiegand. – I-II. – Berlin-New York, 1982-1983.

5. Löffler H. Gegenstandskonstitution in der Dialektologie: Sprache und Ihre Differenzierung / Löffler H. // Besch W. (ed.) Dialektologie: ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung. – Walter de Gruyter, 1982. – S. 441-462.

6. Loporcaro M. Profilo linguistico dei dialetti italiani / Loporcaro M. – Roma-Bari : Laterza, 2009.

7. Martinet A. Eléments de linguistique générale / Martinet A. – Paris : Colin, 1960.

8. Renzi L. Manuale di linguistica e filologia romanza / Renzi L., Andreose A. – Bologna : Il Mulino, 2003.

9. Shevelov G.Y. A Historical Phonology of the Ukrainian Language / Shevelov G.Y. – Heidelberg : Carl Winter, 1979. – 809 p.

10. Bevzenko S.P. Ukrayins'ka dialektolohiya / S.P. Bevzenko. – K. : Vyscha shkola, 1980. – 247 s.

11. Hrytsenko P.Yu. Hovirka / P.Yu. Hrytsenko // Ukrayins'ka mova. Entsyklopediya. – 2-he vyd. – K. : Vyd-vo "Ukr. entsykl." im. M.P. Bazhana, 2004. – S. 102.

12. Zhylko F.T. Narysy z dialektolohiyi ukrayins'koyi movy : navch. posibnyk dlya vuziv / Fedot Trokhymovych Zhylko. – 2-e vyd., pererob. – K. : Radyans'ka shkola, 1966. – 307 s.

13. Kryvitski A.A. Diyalektalohiya belaruskay movy / Kryvitski A.A. – Minsk : Vysheyshaya shkola, 2003.

14. Matviyas I.H. Ukrayins'ka mova i yiyi hovory / Matviyas Ivan Hryhorovych. – K. : Naukova dumka, 1990. – 169 s.

15. Russkaya dialektologiya : Uchebnyk dlya stud. filol. fak. vyssh. ucheb. Zavedeniy / S.V. Bromley, L.N. Bulatova, O.H. Hetsova i dr. ; Pod red. L.L. Kasatkina. – M. : Izdatel'skiy tsentr "Akademiya", 2005. – 283 s.